

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 84/16
V Luxemburgu 6. septembra 2016

Rozsudok vo veci C-182/15
Aleksi Petruhin

Členský štát nie je povinný priznať každému občanovi Únie, ktorý sa pohyboval na jeho území, rovnakú ochranu pred vydaním, akú priznáva vlastným štátnym príslušníkom

Pred vydaním osoby však dotknutý členský štát musí v prvom rade uprednostniť výmenu informácií s členským štátom pôvodu a umožniť mu, aby požiadal o vrátenie občana na účely trestného stíhania

Pán Aleksi Petruhin, estónsky štátny príslušník, bol uvedený na ozname o pátraní uverejnenom na internetovej stránke Interpolu. Dňa 30. septembra 2014 bol zatknutý v meste Bauska (Lotyšsko) a neskôr vzatý do predbežnej väzby. Dňa 21. októbra 2014 dostali lotyšské orgány z Ruska žiadosť o vydanie. V tejto žiadosti sa uvádzalo, že proti pánovi Petruhinovi bolo začaté trestné stíhanie a že mal byť vzatý do väzby za to, že sa v rámci zločineckej skupiny dopustil pokusu trestného činu nedovoleného obchodovania s veľkým množstvom omamných látok. Podľa ruskej právnej úpravy možno za tento trestný čin uložiť trest odňatia slobody v rozpätí 8 až 20 rokov.

Lotyšská generálna prokuratúra povolila vydanie pána Petruhina do Ruska. Pán Petruhin však podal návrh na zrušenie tohto rozhodnutia z dôvodu, že podľa dohody o právnej pomoci a právnych vzťahoch uzavretej medzi pobaltskými štátmi má v Lotyšsku rovnaké práva ako lotyšský štátny príslušník, a vzhľadom na to, že lotyšské právo v zásade zakazuje vydanie štátnych príslušníkov a tento členský štát v súlade s dohodou uzavretou s Ruskom nevydáva do tejto krajiny vlastných štátnych príslušníkov, Lotyšsko malo povinnosť ochrániť ho pred neodôvodneným vydaním.

Augstākā tiesa (Najvyšší súd Lotyšska) zdôrazňuje, že ani lotyšské právo, ani žiadna medzinárodná dohoda podpísaná Lotyšskom, najmä s Ruskou federáciou alebo ostatnými pobaltskými štátmi, nestanovuje obmedzenie vydania estónskeho štátneho príslušníka do Ruska. Podľa znenia týchto medzinárodných dohôd je ochrana pred takýmto vydaním stanovená len vo vzťahu k lotyšským štátnym príslušníkom. Neexistencia ochrany občanov Únie pred vydaním, ak sa premiestnili do členského štátu odlišného od členského štátu, ktorého majú štátnu príslušnosť, však môže byť v rozpore s právom občanov Únie na ochranu, ktorá je rovnocenná s ochranou, ktorú majú domáci štátni príslušníci.

Za týchto podmienok sa lotyšský Najvyšší súd pýta Súdneho dvora, či sa má na účely uplatnenia dohody o vydávaní osôb uzatvorenej medzi členským štátom a tretím štátom na štátnych príslušníkov iného členského štátu vzhľadom na zásadu zákazu diskriminácie na základe štátnej príslušnosti a slobody pohybu a pobytu občanov Únie vzťahovať pravidlo, ktoré zakazuje vydávanie vlastných štátnych príslušníkov. Lotyšský Najvyšší súd sa tiež pýta, či má dožiadaný členský štát (čiže členský štát, od ktorého tretí štát žiada vydanie štátneho príslušníka iného členského štátu, v tomto prípade Lotyšsko) overiť (prípadne podľa akých kritérií), či vydanie neporušuje práva, ktoré chráni Charta základných práv EÚ.

Súdny dvor vo svojom dnešnom rozsudku najprv pripomína, že pán Petruhin, estónsky štátny príslušník, tým, že odišiel do Lotyšska, ako občan Únie využil svoje právo voľne sa pohybovať v Únii, takže jeho situácia patrí do pôsobnosti Zmlúv, a teda sa na ňu vzťahuje zásada zákazu diskriminácie na základe štátnej príslušnosti.

Dotknuté vnútroštátne pravidlá o vydávaní osôb však zavádzajú rozdielne zaobchádzanie v závislosti od toho, či je dotknutá osoba vlastný štátny príslušník alebo štátny príslušník iného členského štátu. Vedú totiž k tomu, že štátnym príslušníkom iných členských štátov, ako je pán Petruhhin, sa neprizná rovnaká ochrana pred vydaním, akú požívajú vlastní štátni príslušníci. Vzhľadom na to môžu také pravidlá ovplyvniť slobodu štátnych príslušníkov, ako je pán Petruhhin, pohybovať sa v Únii, a teda predstavujú obmedzenie slobody pohybu.

Takéto obmedzenie možno odôvodniť iba vtedy, ak sa opiera o objektívne dôvody a je primerané legitímnemu cieľu sledovanému vnútroštátnym právom.

Cieľ spočívajúci v zabránení beztrestnosti osôb, ktoré spáchali trestný čin, sa má považovať za cieľ, ktorý má v rámci práva Únie legitímny charakter.

Vydávanie osôb je postup, ktorého cieľom je boj proti beztrestnosti osoby nachádzajúcej sa na inom území než na území, kde spáchala trestný čin, ktorý sa jej vytýka. Hoci je totiž nevydanie príslušníkov členských štátov vo všeobecnosti kompenzované možnosťou dožiadaného členského štátu stíhať vlastných štátnych príslušníkov za závažné trestné činy spáchané mimo jeho územia, tento členský štát spravidla nemá právomoc súdiť za takéto skutky, ak ani páchatel', ani obeť údajného trestného činu nie sú jeho štátnymi príslušníkmi. Vydanie teda umožňuje zabrániť tomu, aby trestné činy, ktoré spáchali osoby na území štátu, z ktorého ušli, ostali nepotrestané.

V tomto kontexte sú vnútroštátne právne predpisy, ktoré umožňujú vyhovieť žiadosti o vydanie na účely stíhania a súdneho konania v treťom štáte, kde mal byť trestný čin údajne spáchaný, primerané na dosiahnutie sledovaného cieľa.

Pri neexistencii pravidiel práva Únie upravujúcich vydávanie osôb medzi členskými štátmi a tretím štátom však treba vykonať všetky existujúce mechanizmy spolupráce a vzájomnej pomoci v trestnoprávnej oblasti podľa práva Únie, s cieľom ochrániť štátnych príslušníkov Únie pred opatreniami, ktoré by ich mohli zbaviť práv na voľný pohyb a pobyt stanovených v článku 21 ZFEÚ, a zároveň bojovať proti beztrestnosti vo vzťahu k trestným činom.

Prvoradá je teda **výmena informácií** s členským štátom, ktorého je dotknutá osoba štátnym príslušníkom, s cieľom **poskytnúť orgánom tohto členského štátu, pokiaľ majú podľa svojho vnútroštátneho práva právomoc stíhať túto osobu za skutky spáchané mimo jeho územia, možnosť vydať európsky zatykač na účely stíhania**. Hostiteľský členský štát tým, že spolupracuje s členským štátom, ktorého štátnu príslušnosť má dotknutá osoba, a že uprednostní tento zatykač pred žiadosťou o vydanie, koná spôsobom, ktorý menej ohrozuje výkon práva na voľný pohyb, pričom zároveň v rámci možností zabraňuje riziku, že stíhaný trestný čin zostane nepotrestaný.

Súdny dvor okrem toho uvádza, že podľa Charty nikto nesmie byť vysťahovaný, vyhodený ani vydaný do štátu, v ktorom existuje vážne riziko, že bude vystavený trestu smrti, mučeniu alebo inému neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu. Z toho vyplýva, že **pokiaľ príslušný orgán dožiadaného členského štátu disponuje údajmi, ktoré potvrdzujú skutočné riziko neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania s osobami v dotknutom treťom štáte, je povinný posúdiť existenciu tohto rizika pri posudzovaní žiadosti o vydanie**.

Na tento účel príslušný orgán dožiadaného členského štátu musí vychádzať z objektívnych, spoľahlivých, presných a náležite aktualizovaných informácií. Tieto informácie môžu vyplývať najmä z medzinárodných súdnych rozhodnutí, ako sú rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva, zo súdnych rozhodnutí dotknutého tretieho štátu, ako aj z rozhodnutí, správ a iných dokumentov vypracovaných orgánmi Rady Európy alebo v rámci systému Organizácie Spojených národov.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec

v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499